

граматичних конструкціях української та російської мов стає підґрунтям для акцентування уваги на граматичних відмінностях у мовних засобах вираження змісту. Навчально-пізнавальну діяльність іноземних студентів можна активізувати шляхом добору текстів, що містять вагомий українознавчий компонент. Відповідний мовний матеріал впливає на розумові та емоційні процеси, які взаємодіють із процесами засвоєння української мови, сприяють інтенсифікації їх перебігу, поліпшенню оперативної пам'яті студентів, задоволенню їх навчально-пізнавальних потреб.

Література:

1. Барабанова Г.В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання немовному ВНЗ / Г.В. Барабанова. – К.: Фірма “ІНКОС”, 2005. – 315 с.
2. Горошкіна О. Лінгводидактичні засади створення підручників з української мови для профільної школи / Олена Горошкіна // Вісник Львівського університету. – Серія «Філологія». – 2010. – Вип. 50. – С. 73–79.
3. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. д-р пед. наук. проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
4. Зінько С. Критерії відбору текстів для сприймання учнями на слух / С. Зінько // Укр. мова і літ. в шк. – 2000. – №4. – С.11–15.
5. Рощупкіна О. Професійно орієнтований текст як засіб навчання іноземних студентів [Електронний ресурс] / О. Рощупкіна // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки. – 2014. – Вип. 24. – С. 70–79. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/vmvmn_2014_24_11.
6. Станкевич Н. Особливості створення навчальної текстотеки з української мови як іноземної / Ніна Станкевич // Теорія і практика викладання української мови як іноземної : зб. наук. праць. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – Вип. 6. – С. 162-168.
7. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому навчальному закладі освіти : навч. посіб. / О. Б. Тарнопольський. – К. : ІНКОС, 2006. – 248 с.
8. Швець Г.Д. Читаймо українською: навч. посібник зх. української мови для іноземних студентів / Г.Д.Швець, Ю.О.Торчинська, А.О.Літвінчук / за ред.. Г.Д.Швець. – К.: Фенікс, 2012. – 112 с.

Зінченко В. М.

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

м. Кривий Ріг, Україна

Позааудиторна робота – важливий крок до діалогу культур

Нині тисячі іноземних громадян здобувають освіту у вищих навчальних закладах України. Процес міжнаціонального спілкування займає важливе місце у навчанні іноземних студентів. Міжкультурна компетенція є частиною комунікативної компетенції. Розглядаючи складові частини міжкультурної компетенції – етнокультурну та культурологічну, можна спостерігати шляхи формування умінь і навичок пізнавального характеру на культурно-масових позааудиторних заходах. Такі заходи дають можливість іноземним студентам вивчити національний менталітет українців, що дозволяє стимулювати діалог між представниками різних країн, народів, культур, поповнити та розширити знання про Україну.

Саме викладачі допомагають іноземним студентам прискорити процес психолого-педагогічного занурення, розкрити світогляд іноземної молоді, сприяти естетичному вихованню в новому для них суспільстві, пристосуватися до змін життєвого устрою, продуктивно організувати навчальний процес, познайомити з цікавим молодіжним оточенням та подолати ностальгічні настрої. Адже викладачі університету – носії країнознавчих знань, які й адаптують іноземних студентів підготовчого факультету до сприйняття інформації про новий лінгвокультурний пласт не лише на заняттях, а й у позааудиторній роботі.

Стратегія ефективного ведення позааудиторної роботи передбачає розширення і активізацію здібностей іноземних студентів до спілкування в іншому для них соціокультурному просторі та швидкого досягнення позитивного результату.

У навчальному процесі та в його продовженні – позааудиторній роботі – беруть участь і викладачі, і студенти, обопільно прагнучі до толерантності в полілозі культур.

До числа найбільш поширених позааудиторних заходів, які проводять викладачі-філологи кафедри інженерної педагогіки та мовної підготовки ДВНЗ «Криворізький національний університет», відносяться творчі зустрічі з фольклорними колективами Кривбасу на традиційному Новорічному ректорському прийомі, участь у молодіжному фестивалі «Студентська весна», в конференції «Міжнародний день рідної мови» та участь у благодійній акції на допомогу дітям-сиротам «Цяця».

Цікавим вийшов брифінг за участю українських та іноземних студентів, що підводив підсумок ретроспективного показу фільмів відомих світових режисерів у рамках фестивалю Європейських культур, який традиційно проводять колеги кафедри іноземних мов нашого університету.

Величезний інтерес викликають екскурсії по осінньому Кривому Розі «Кривий Ріг – залізорудне серце України», «Осінні етюди», участь у пленерах і виставках художніх шкіл міста, відвідування міської відеогалереї «Кривий Ріг – моє місто» з переглядом фільмів з історії міста в 3-D форматі, прогулянки містом, зустрічі з цікавими людьми, відвідання фотовиставок, вернісажів студентів факультету мистецтв Криворізького державного педагогічного університету, участь у спортивних змаганнях, різних конкурсах і багато-багато інших заходів, які проводяться на підготовчому відділенні для іноземних громадян нашого університету.

Особливою популярністю з-поміж студентів-іноземців підготовчого факультету користується екскурсія в геолого-мінералогічний музей. Напередодні екскурсії викладачі на заняттях вивчають необхідну лексику, якою буде послуговуватися екскурсовод. Перекладач залучається для пояснення значення професіоналізмів.

Іноземних громадян вражають цікаві колекції, які зібрано з різноманітних родовищ багатьох країн світу. Студенти дуже швидко знаходять мінерали зі своєї країни й починають розповідати про поклади корисних копалин на батьківщині. Монолог екскурсовода переростає у полілог студентів, викладачів і співробітників музею.

Новий тренд Кривого Рогу – промисловий туризм. У межах цього проекту «Кривий Ріг – рудна скарбниця півдня України» (шахти, кар'єри та гірничо-збагачувальні комбінати), «Кривий Ріг – місто руди й металу» (металургійний комбінат, машинобудівні та рудоремонтні заводи), «Місто, довжиною в життя» (автобусна екскурсія від північного до південного кордону міста).

Іноземці мають змогу ознайомитися з особливим статусом міста – індустріальної столиці, залізорудного серця України. Це місто, яке вражає й не залишає байдужим.

Знання, отримані на екскурсії, візуально доповнюють іноземцям інформацію про наше місто, його давнину й сьогодення та професійно зорієнтовують студентів-іноземців щодо вибору майбутньої спеціальності. Також ці заходи дають можливість іноземним студентам краще зрозуміти українців, з якими вони навчаються, займаються спортом, беруть участь у концертах і фестивалях.

Етнокультурна та культурологічна компетенція розширює уявлення студентів-іноземців про народну творчість українців, про українські прислів'я та приказки, про пісні й танці на території України.

Таким чином, позааудиторна робота є пізнавальною для іноземних студентів, тому що вона поповнює та розширює знання про країну навчання, гармонійно поєднує в собі творчість викладачів та студентів. Досвід показує, що логічно і творчо спланована позааудиторна робота є продовженням формування комунікативної компетенції іноземних студентів.

Позааудиторна робота підвищує навчальну мотивацію студентів-іноземців, розвиває інтерес до навчання на підготовчому відділенні, сприяє встановленню дружніх стосунків між студентами різних національностей, ліквідує психологічний бар'єр у міжкультурній комунікації, розширює кругозір іноземних громадян і збільшує діапазон спілкування українською мовою.

Емоційний сплеск створює дружню атмосферу спілкування, дає можливість розвивати творчі здібності студентів.

Після успішного проведення позааудиторного заходу залишаються не тільки позитивні емоції, але й нові знання, нова культурологічна інформація, якою активно діляться іноземні студенти зі своїми друзями в Україні, батьками в Камеруні, Лівії, Марокко, Алжирі, Італії, що є за допомогою ІТ-технологій важливим фактом при складанні іміджевого портрета вищів України на міжнародній арені.

Кальниченко Н.М.

*Харьковский национальный автомобильно-
дорожный университет*

г. Харьков, Украина

e-mail:Kalnychenko@ukr.net

Орієнтація навчальної програми на компетентності студента

Імплементация Болонської декларації 1999 року про європейський простір вищої освіти змусила науковців, що працюють у цій сфері, зосередити увагу на зміні парадигм більшості систем, яких стосувалася згадана декларація, що означало: перехід від навчання, орієнтованого на викладача чи викладання до орієнтованого на студента чи навчання, а також до освіти, що ґрунтується на освітніх цілях або компетентностях [3: 87]. З цього погляду, систематичні підходи до визначення змісту програми та плану навчального процесу виходять з інституційних та соціальних контекстів, в яких має відбуватися підготовка майбутніх фахівців. Звідси визначаються і їхні цілі чи очікувані результати, враховуючи інформацію, одержану завдяки зворотному зв'язку з фаховою індустрією, для якої готують студентів, із суспільством загалом та з дисциплінами, включеними до складу плану навчального процесу. Ретельна увага приділяється наявним ресурсам, а також характеристикам учасників навчального процесу: студентам і викладачам. Методичні прийоми з боку викладача та навчальні дії з боку студентів,